

Tizenhatodik Nemzetközi Nyelvészeti Olimpia

Prág (Csehország), 2018. július 26.–30.

Az egyéni verseny feladatainak megfejtése

1. Feladat

$$\text{szó} = \left\{ \begin{array}{c} \text{0 vagy többször} \\ \circ \\ \circ \\ \bullet \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{c} \downarrow \\ \circ \\ \circ \\ \bullet \end{array} \right\} [\circ], \quad \begin{array}{l} \circ = (C)V \\ \bullet = \begin{cases} (C)V: \\ (C)VC' \\ (C)V:C' \end{cases} \end{array} \quad \begin{array}{l} C, C' \text{ mássalhangzók} \\ V \text{ magánhangzó} \end{array}$$

[ifá]	<i>kutya</i>	[ifó.ci]	<i>kiskutya</i>
[nâ:..nakí]	<i>dolgok</i>	[sâ:.....sák.wa]	<i>liba</i>
[ak..topá]	<i>híd</i>	[hok....takí]	<i>nők</i>
[wana.yitá]	<i>kötni</i>	[awa....nayí.ta]	<i>rákötni</i>
[isis..kitó.ci]	<i>kispohár</i>	[a:.tami.homá]	<i>motorháztető</i>
[honan.tá:ki]	<i>férfiak</i>	[ili .toh .taí.ta]	<i>lábat keresztbe vetni</i>

2. Feladat A mondatok szerkezete a következő:

$$\left. \begin{array}{c} S \\ S \left\{ \begin{array}{l} \text{-bə} \quad (S = \text{e. sz. 1. sz., e. sz. 2. sz.}) \\ \text{kəmə} \quad (S = \text{e. sz. 3. sz., t. sz.}) \end{array} \right. \overline{\quad} \quad \left. \begin{array}{c} - \\ O \end{array} \right\} V X \text{ ne,}$$

S: alany, O: tárgy, V: állítmány,

$$X: \begin{array}{|c|c|c|} \hline 1. \text{ sz.} > 2. \text{ sz.} > 3. \text{ sz.} & \text{múlt idő} & \text{jelen idő} \\ \hline S \rightarrow (O) & \text{t-?} & \text{k-} \\ \hline O \leftarrow S & \text{t}^h\text{-} & \text{r-} \\ \hline \end{array} + \begin{cases} \text{e. sz. 1. sz.} \in \{S, O\} : \text{-r} \\ \text{t. sz. 1. sz.} \in \{S, O\} : \text{-i} \\ 1. \text{ sz.} \notin \{S, O\} : \\ \quad \begin{cases} \text{e. sz. 2. sz.} \in \{S, O\} : \text{-u} \\ \text{t. sz. 2. sz.} \in \{S, O\} : \text{-an} \end{cases} \end{cases}$$

- (a)
1. *nɣ ʒip ku ne* — *Alszol-e?*
  2. *ati kəmə nirum lapkʰi tʰi ne* — *Látott-e bennünket?*
  3. *tarum kəmə nuʔrum cʰam ran ne* — *Ismernek-e benneteket?*
  4. *nirum kəmə tarum lan ki ne* — *Verjük-e őket?*
  5. *nirum kəmə nɣ cʰam tiʔ ne* — *Ismertünk-e téged?*
  6. *nirum ka tiʔ ne* — *Mentünk-e?*
- (b)
7. *Vertelek-e téged?* — *ɲabə nɣ lan tɣʔ ne*
  8. *Láttak-e engem?* — *tarum kəmə ɲa lapkʰi tʰɣ ne*
  9. *Ismer-e téged?* — *ati kəmə nɣ cʰam ru ne*
  10. *Alszotok-e?* — *nuʔrum ʒip kan ne*

3. Feladat

- e. sz. 1. sz.:
  - ha a szó legalább egy hangtalan mássalhangzót tartalmaz, az első nazális+hangos lesz ($\langle \mathbf{p} \rightarrow \mathbf{mb}, \mathbf{t} \rightarrow \mathbf{nd}, \mathbf{h} \rightarrow \mathbf{nz}, \mathbf{x} \rightarrow \mathbf{nj}, \mathbf{k} \rightarrow \mathbf{ng} \rangle$)
  - különben az egész szó nazalizálódik ($-\mathbf{m}$)
- e. sz. 2. sz.:
  - ha a szó $\mathbf{i}$ ($\mathbf{i}, \hat{\mathbf{i}}$)-től eltérő magánhangzóval kezdődik: $\mathbf{y}$ -
  - különben az első nem $\mathbf{i}$ ($\mathbf{i}, \hat{\mathbf{i}}$) magánhangzó a következőképpen módosul:
    - * $\mathbf{a} \rightarrow \mathbf{e}, \hat{\mathbf{a}} \rightarrow \hat{\mathbf{é}}, \hat{\mathbf{a}} \rightarrow \mathbf{e\hat{a}}$;
    - * $\mathbf{o} \rightarrow \mathbf{e}, \hat{\mathbf{o}} \rightarrow \hat{\mathbf{é}}, \hat{\mathbf{o}} \rightarrow \mathbf{e\hat{o}}$;
    - * $\hat{\mathbf{u}} \rightarrow \mathbf{i\hat{u}}$;
    - * $\mathbf{e} \rightarrow \mathbf{i}, \hat{\mathbf{e}} \rightarrow \hat{\mathbf{i}}, \hat{\mathbf{e}} \rightarrow \hat{\mathbf{i}}$ (ugyanaz történik a közvetlenül következő szótagokban).

e. sz. 1. sz.		e. sz. 2. sz.		e. sz. 1. sz.		e. sz. 2. sz.	
<i>mbího</i>	₁píhe	<i>elmenni</i>	<i>noínjoa</i>	₈neíxo	<i>meglátni azt</i>		
₂mbêyo	<i>píyo</i>	<i>állat</i>	<i>vanénjo</i>	₉venéxo	<i>megvásárolni</i>		
<i>yênom</i>	₃yíno	<i>feleség</i>	<i>mómindi</i>	₁₀mémiti	<i>fáradt lenni</i>		
₄ênom	<i>yêno</i>	<i>anya</i>	<i>ínzikaxovoku</i>	₁₁íhikexovoku	<i>iskola</i>		
<i>ngásaxo</i>	₅késaxo	<i>fázni</i>	₁₂ônju	<i>yôxu</i>	<i>nagyapa</i>		
<i>njérere</i>	₆xíriri	<i>oldal</i>	₁₃nêwom	<i>nîwo</i>	<i>unokaöcs</i>		
<i>ndôko</i>	₇teôko	<i>tarkó</i>	<i>ánzarana</i>	₁₄yáharana	<i>kapa</i>		

- (b) 1. e. sz. 2. sz.: portugál jövevényszavakban $\hat{\mathbf{a}} \rightarrow \mathbf{e\hat{a}}$; eredeti szavakban $\hat{\mathbf{a}} \rightarrow \hat{\mathbf{é}}, \hat{\mathbf{a}} \rightarrow \mathbf{e\hat{a}}$.
2. *lândana*, *ngápana*.

4. Feladat

e. sz.	t. sz.	
-b	-(a)bys	bø-bys ‘bételdió’, juhuru-bys ‘tojás’
-h	-(a)ruh	ara-ruh ‘cukornád’
-g	-(a)gas	bai-gas ‘lap szágófakéreg’
-t	-(o)gu	nyba-t ‘4’

$$\left(\begin{array}{|l|} \hline \boxed{\begin{array}{ll} \mathbf{anowip} & 6 \\ \mathbf{wiwis} & 2 \times 6 = 12 \\ \mathbf{araman} & 4 \times 6 = 24 \end{array}} \\ \hline \end{array} \right) + \left(\begin{array}{|l|} \hline \boxed{\begin{array}{ll} \mathbf{atu-} & 1 \\ \mathbf{bi-} & 2 \\ 2 + 1_{\text{e. sz.}} & 3 \\ 2 + 1_{\text{t. sz.}} + 1_{\text{e. sz.}} & 4 \\ 2 + 1_{\text{t. sz.}} + 2 & 5 \end{array}} \\ \hline \end{array} \right) \times \left\{ \begin{array}{l} \mathbf{baig(as)} \\ \mathbf{bøb(ys)} \\ \\ \mathbf{(nybat)} \ 4 + \left\{ \begin{array}{|l|} \hline \boxed{\begin{array}{ll} \mathbf{atu-} & 1 \\ \mathbf{bi-} & 2 \\ 2 + 1_{\text{e. sz.}} & 3 \end{array}} \\ \hline \end{array} \right\} \times \left\{ \begin{array}{l} \mathbf{ara(ru)h} \\ \mathbf{juhurub(ys)} \end{array} \right\} \end{array} \right.$$

- (a) (6, 9, 11): 4 = **nybat**, 8 = **biogu nybat**, $k \times 4$ ($3 \leq k$) = k -t/**gu nybat**.
- (b) 12. **biabys atub bøbys** — 3 bételdió
13. **atub juhurub** — 1 tojás
14. **nybat atuh araruh** — 5 cukornád
15. **biagas atugas biagas baigas** — 5 lap szágófakéreg
16. **wiwis baigas** — 12 lap szágófakéreg
- (c) 17. 4 bételdió — **biabys atubys atub bøbys**
18. 11 tojás — **biogu nybat biabys atub juhurubys**
19. 20 tojás — **biogu atugu biogu juhurubys**
20. 25 lap szágófakéreg — **araman atug baigas**

5. Feladat

Yefre me N: ‘A nevem N’

ne ...: ‘és ...’

Yefre me R N: ‘A R-m neve N’

-nom: t. sz.

Egy férfi rokonainak elnevezései:

ena ‘anya; anya nővére’

agya ‘apa; apa fivére’

nua ‘testvér; apa fivérének fia/lánya; anya nővérének fia/lánya’

ba ‘fiú/lány; fivér fia/lánya’

sewaa ‘apa nővére’

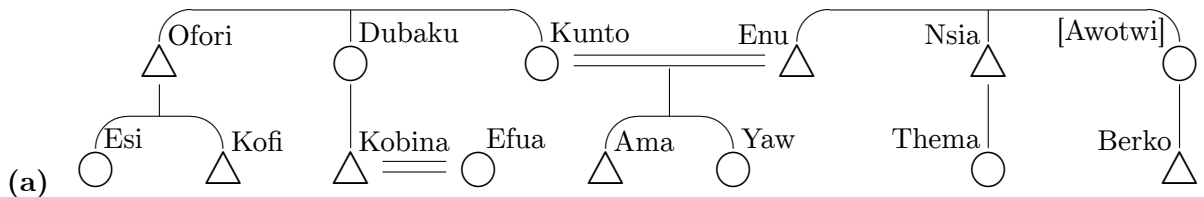
sewaaba ‘apa nővérének fia/lánya’

wɔfa ‘anya fivére’

wɔfaba ‘anya fivérének fia/lánya’

wɔfaase ‘nővér fia/lánya’

yere ‘feleség’

- (b) 1. **Yefre me Yaw. Yefre me enanom Dubaku ne Kunto. Yefre me agyanom Nsia ne Enu. Yefre me nuanom Thema ne Ama ne Kobina. Yefre me sewaa Awotwi. Yefre me wɔfa Ofori. Yefre me wɔfabanom Esi ne Kofi. Yefre me sewaaba Berko.**
2. **Yefre me Ofori. Yefre me banom Kofi ne Esi. Yefre me wɔfaasenom Yaw ne Ama ne Kobina. Yefre me nuanom Kunto ne Dubako.**